



Gerrit Komrij College

BIJZONDER HOEFT NIET DUUR TE ZIJN

Tekst: Jan Willem Kommer

Fotografie: Henk van der Veen

Bouwen binnen het budget, het is altijd weer een uitdaging. Zeker als er ook nog eens een onderscheidend gebouw moet worden neergezet. Architectenbureau BDP Khandekar is er echter glansrijk in geslaagd om die twee eisen van de gemeente Winterswijk in te willigen. Het Gerrit Komrij College is geen bodemloze geldput geworden en al helemaal geen doorsnee schoolgebouw.

Niet te missen als je het Gerrit Komrij College binnenkomt, de 'hanging basket'. Hij had eigenlijk echt moeten hangen, maar hem op slanke kolommen laten staan scheelde erg veel geld.

De cirkel is rond

Niet langer vormt de architect de omgeving, hij misvormt zelfs de eenvoudigste ziel die zich in die omgeving ophoudt. Hij bouwt niet langer de wonderen voor de toekomst - wonderen van pracht en van simpelheid - wat men wil - hij is de constructeur geworden van de ruïnes van overmorgen. Deze niet mis te verstane woorden schreef Gerrit Komrij in zijn boek Het Boze Oog. Een boek waarin hij stevig van leer trekt tegen de architect. Enigszins ironisch is het dan dat het nieuwe schoolgebouw in Winterswijk nu juist naar hem is vernoemd. Maar onlogisch is het niet. De Dichter des Vaderlands werd geboren in Winterswijk, groeide er op, ging er naar school. Naar de school zelfs - of beter gezegd, een voorloper ervan - die nu in het Gerrit Komrij College is gehuisvest.



De opzet was dat iedereen moet kunnen zien hoe hier wordt lesgegeven

Van drie naar één

HAVO/VWO, VMBO en LWOO zitten er in het nieuwe schoolgebouw. Het is een praktische keuze van de gemeente Winterswijk geweest om de drie samen te voegen. Ze zaten in drie verschillende gebouwen; oude gebouwen die nodig onderhoud nodig hadden, en dat is duur. Door ze bij elkaar te zetten in één nieuw gebouw, kon flink worden bezuinigd op onderhoudskosten, en het zou ook nog eens minder grondoppervlak kosten. Daarnaast gaf het de mogelijkheid om de scholen buiten het centrum van de stad te plaatsen; aan de andere kant van de spoorlijn, in een wat

geïsoleerd deel van Winterswijk. Dat gebied wil de gemeente herontwikkelen en de nieuwe school kan daar een mooie katalysator voor zijn, was de gedachte.

Engelse invloeden

Architect van het Gerrit Komrij College is BDP Khandekar. Winterswijk viel voor het afwijkende ontwerp van het bureau uit Benthuisen. "We kwamen met iets heel anders dan de anderen die hadden ingeschreven", zegt projectarchitect Marcel Seelen. Dat komt ongetwijfeld door de Engelse inbreng in het kantoor. Een aantal jaren geleden is Khandekar overgenomen door BDP, een groot architectenbureau uit Engeland en specialist in het bouwen van scholen. Van die expertise is dankbaar gebruik gemaakt in de ontwerpfase. Het resultaat is een schoolgebouw dat zeer prettig aanvoelt. Er zijn heel veel doorkijkjes, in bijna alle ruimtes valt daglicht naar binnen en ondanks dat het een groot gebouw is, zullen leerlingen zich er niet snel verloren voelen. Het oogt namelijk compact en straalt geborgenheid uit.

Omarmd door vleugels

BDP Khandekar slaagde hierin door een gebouw te ontwerpen dat uit twee losstaande vleugels bestaat. Van bovenaf zien ze eruit als een haakje

Je houdt je hart vast als het pauze is en het atrium volstroomt, maar het fraaie houten DEN-2 plafond is daar duidelijk niet alleen voor de sier gemonteerd. Ook op akoestisch vlak staat het zijn mannetje.

openen en een haakje sluiten, (). “De krommingen zorgen voor geborgenheid, het is alsof het gebouw je omarmt. En ze zorgen ervoor dat je de ruimtes kunt overzien in plaats van dat ze weg lopen, zoals wanneer je lange rechte gangen zou hebben”, licht Marcel Seelen toe.

De twee vleugels zijn met elkaar verbonden door een overkapping, een aantal loopbruggen en twee enorme glazen puien waar de ingangen in zitten. Dit had een enorm grote open ruimte tussen de twee vleugels kunnen opleveren waarmee het effect van de kromming weer deels teniet zou zijn gedaan, maar zo is het niet. Het atrium wordt namelijk voor een groot deel opgevuld door een reusachtig ‘ei’ dat op palen staat.

Buitengevels en binnegevels

In dat ei, de ‘hanging basket’, zitten een theater en leslokalen voor muziek, handvaardigheid, biologie, schei- en natuurkunde. De overige leslokalen zitten in de twee vleugels. Op de begane grond zijn de praktijklokalen voor het VMBO ondergebracht. Je vindt er onder meer een autowerkplaats, een keuken en een restaurantje. De gewone leslokalen bevinden zich op de etages. In de noordvleugel, waar HAVO/VWO les krijgt, zitten ze tegen de buitengevels aan en zijn er aan de atriumzijde grote zelfwerkzaamheidsruimtes gemaakt. VMBO en LWO (Leerweg Ondersteunend Onderwijs) zitten in de zuidvleugel. Ook daar zitten de leslokalen aan de buitenzijde. Aan de atriumzijde zijn echter alleen maar gangen en geen zelfwerkzaamheidsruimtes.

Open karakter

Door de glazen puien aan de kopse kanten van het gebouw en doordat zowel de beide buitengevels als de twee gevels aan de atriumzijde ramen hebben, is het gebouw erg licht. Het heeft er ook een heel open karakter door, je kunt vrijwel overal naar binnen kijken. “De opzet was dat iedereen



In de werkplaats van Autotechniek is een vloeistofdichte vloer gelegd, beton met een EP3900 coating van Arturo. Het is niet de high-tech vloer die je in professionele garages kunt tegenkomen, maar daar staat tegenover dat de werkplaats over een aantal fantastische bruggen beschikt.



moet kunnen zien hoe hier wordt lesgegeven”, legt Marcel Seelen uit. “Dat is zeker interessant voor de leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisschool die in dit gebouw handvaardigheidlessen krijgen. Maar ook voor mensen die gewoon eens een kijkje in het gebouw willen nemen.” En die mensen zijn er. De school is immers vrij toegankelijk en in de zuidvleugel is de openbare bibliotheek van Winterswijk gehuisvest.

Beperkt budget

Het opvallende ontwerp heeft het gebouw er niet goedkoper op gemaakt. Vooral de ‘hanging basket’ en de kromming in de vleugels hebben een stevige duit in dat zakje gedaan. En dat terwijl er met een standaardbudget voor schoolgebouwen moest worden gewerkt. “Je hebt het dan, inclusief de installaties, over zo’n € 1.050,-

per m², dus dat is enigszins beperkt”, zegt Marcel Seelen. “Maar sommige dingen waren noodzakelijk om die geborgenheid te creëren. Dus dan moet je keuzes maken.” Zo was het in eerste instantie de bedoeling om een echte hanging basket te maken, maar dat werd te prijzig. De mand is toen op smalle kolommen gezet.

Sobere afwerking

Met het oog op het budget is er ook voor gekozen om de afwerking aan de sobere kant te houden, en niet met heel dure materialen te werken. Zo heeft het atrium bijvoorbeeld geen dekvloer en een vloerafwerking maar straattegels en klinkers, rechtstreeks op het zand gelegd. Het aardige daarvan is dat het de ruimte waar de scholieren hun pauzes doorbrengen een buitensfeer geeft, als van een schoolplein.

Het is alsof het gebouw je omarmt

Links Ondanks het enorme volume zullen leerlingen zich niet snel verloren voelen in het nieuwe Gerrit Komrij College. Het is alsof het gebouw een liefdevolle en beschermende arm om ze heen slaat. Akoestische Ecophon Solo panelen onder de loopbruggen zorgen ervoor dat het geluid bij die geborgen sfeer past

Rechts Consumptief krijgen de leerlingen niet alleen les in koken, maar wordt ze ook het belang van hygiëne in de keuken bijgebracht. De makkelijk schoon te houden EP1200 troffelvloer van Arturo helpt daar een handje bij.





Links Een theater vraagt om goede akoestiek. Die is hier gewaarborgd met een OWA Janus systeemplafond en Ecophon Solo panelen aan de wand. Die panelen zijn ook onder de diverse loopbruggen in het gebouw gemonteerd.

Rechts Theorie in de leslokalen en vervolgens aan de slag in de zelfstudieruimtes. Dat gaat prima, mede dankzij het nieuwe PU 2060.

Op de overige vloeren is voornamelijk linoleum te vinden. Alleen waar dat praktisch gezien niet kon, is voor andere afwerkingen gekozen. In de werkplaats voor VMBO Autotechniek moest bijvoorbeeld een vloestofdichte vloer komen. Dat is een betonvloer met een coating, geworden, de EP3900 van Arturo. En de keuken bij Consumptief is, net als die van veel restaurants, voorzien van een goed en makkelijk reinigbare troffelvloer, de EP1200 van Arturo. Eveneens vanuit hygiënisch oogpunt zijn er in de toiletten gietvloeren gelegd, Arturo PU 2060. Alle vloeren zijn gelegd door Lansink BV.

Kleurig geheel

Een ander voorbeeld van de sobere afwerking zijn de wanden van de lokalen en de binnengevels van de vleugels. Het zijn allemaal metalstudwanden waarvan de gipskartonplaten zijn bekleed met scan en vervolgens gesausd. Overigens betekent de keuze voor een sobere afwerking absoluut niet dat het Gerrit Komrij



College er saai of zelfs armoedig uitziet. De verschillende etages hebben verschillende kleuren gekregen: geel, blauw, terra. In het trappenhuis zijn knalrode wanden. En het witte akoestische systeemplafond dat in vrijwel alle lokalen en gangen is te vinden - Sinfonia van OWA - ziet er zeer strak uit. 9.000 m² is er in gegaan en heel groot deel daarvan moest vanwege de kromming van het gebouw worden gesegmenteerd. Dat was geen gemakkelijke opgave voor de mannen van Probouw uit Aalten.

Akoestische oplossingen

De afwerking van de 'hangende mand' zou je zelfs chique kunnen noemen. De buitenzijde is bekleed met speciaal voor dit project vervaardigde houten panelen. Aan de onderkant is door Probouw een akoestisch systeemplafond gemonteerd. Ook die panelen zijn van hout, Den-2 EVO-panelen. In het theater zijn uiteraard ook akoestische maatregelen getroffen. Hier monteerde Probouw een zwart systeemplafond, Janus van Owa.

Daarnaast zijn op de gesausde houten wanden speciale akoestische elementen aangebracht. Deze ronde Ecophon Solo panelen zijn rood, dat zorgt ook nog eens voor een vrolijk accent in de ruimte.

Paal en perk

Het Gerrit Komrij College is in bouwteamverband gebouwd en ook dat heeft bijgedragen aan de budgetbeheersing, legt Marcel Seelen uit. "Dat is goed geweest, zeker bij die hangende mand. Als architect wil je door je enthousiasme voor het

Als architect wil je door je enthousiasme voor het concept soms te veel



concept soms te veel, en dat botst nog wel eens met het budget. Door in een vroeg stadium met alle partijen om de tafel te gaan zitten, alles goed door te spreken en duidelijke afspraken te maken konden we het concept overeind houden en het geheel financieel sluitend krijgen.”

Er kleven ook wel nadelen aan het werken in een bouwteam, vindt Marcel Seelen. “Een architect is toch altijd bezig met denken over hoe hij het ontwerp kan optimaliseren terwijl andere partijen liever zien dat hij daar op een gegeven moment een punt achter zet.”

Flinke aanloop

Het voorbereidingstraject heeft veel tijd in beslag genomen. Ongeveer twee jaar is het bouwteam bezig geweest voordat er met de daadwerkelijke bouw werd gestart. “Maar vervolgens hebben we het ook in anderhalf jaar tijd kunnen bouwen”, zegt Marcel Seelen. Alles was zo uitgekaderd dat we nauwelijks meer tegen verrassingen zijn aangelopen.”

In september zijn de leerlingen in Winterswijk aan het nieuwe schooljaar begonnen, in hun nieuwe Gerrit Komrij College. Het was de bedoeling dat de naamgever aanwezig zou zijn bij de officiële opening, maar helaas is hij in juli overleden. Het was interessant geweest om te horen wat de man die ooit zei dat alles wat met architecten in aanraking komt, lelijk wordt, van het nieuwe gebouw had gevonden. Het oordeel van leerlingen en leraren is echter belangrijker, en die lijken het er prima naar de zin te hebben.

Naast het Gerrit Komrij College is een sporthal gebouwd. Overdag krijgen de leerlingen er lichamelijke opvoeding, 's avonds en in het weekend zitten de sportverenigingen van Winterswijk erin. In de sportzaal ligt een Pulastic Pro 90 vloer van Descol, in de rest van de hal is een Arturo PU 2060 gietvloer aangebracht. Het plafond boven de tribunes is de OWA Sinfonia.

Gerrit Komrij College

Opdrachtgever: Gemeente Winterswijk, Winterswijk

Architect: BDP Khandekar, Benthuizen

Aannemer: Bouwcombinatie WAM&vanDuren - WBC vof, Winterswijk

Anhydriet- en cementdekvloeren: Rikkert Afbouw bv/
Van den Berg Afbouw bv, Enter

Kunststof vloerafwerkingen: Lansink bv, Enschede

Systeemwanden en -plafonds: Probouw projectbouw bv, Aalten